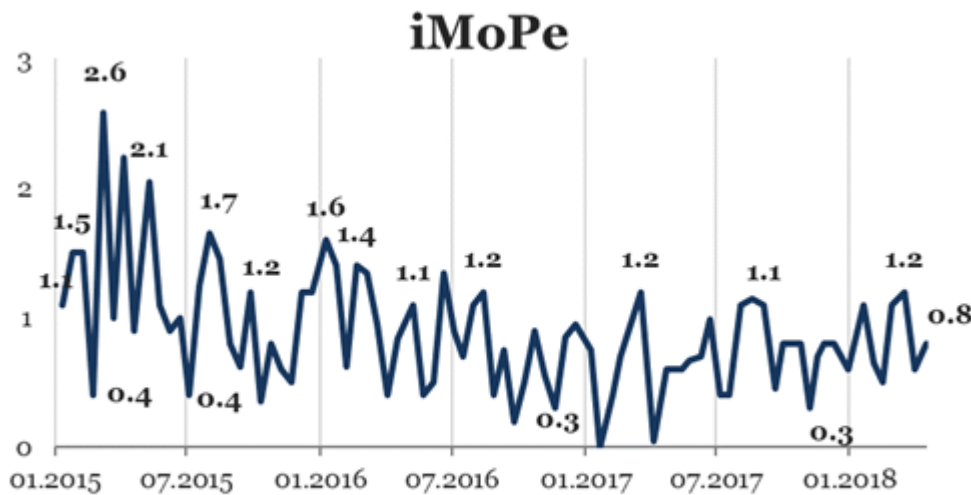

iMoRe №82. Дрібненькими кроками: видобувальникам нафти й газу трохи спростили життя

Індекс моніторингу реформ (iMoRe) склав +0.8 бала з 26 березня по 8 квітня 2018 року. У цьому періоді позитивні зрушення відбулись у законодавстві, яке стосується урядування, монетарної системи, бізнес-середовища та енергетики. Головна подія цього раунду - закон про спрощення доступу до земельних ділянок для видобутку нафти і газу.

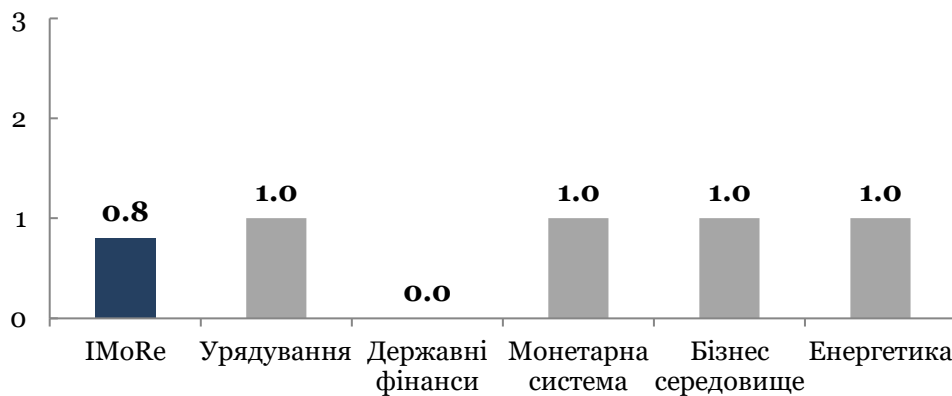
У попередньому раунді індекс дорівнював +0.6 балів з можливих від -5.0 до +5.0

Графік 1. Динаміка Індексу моніторингу реформ

iMoRe може приймати значення від -5 до +5, значення вище за +2 розглядається як прийнятний темп реформ

Графік 2. Значення iMoRe та його компонентів у поточному раунді оцінювання

Головна подія випуску

Закон про спрощення доступу до земельних ділянок для видобутку нафти і газу, +1.5 бала

Регулювання видобутку нафти та газу створювало системні проблеми в галузі - процес усіх погоджень був невиправдано тривалим, а велика кількість погоджувальних та дозвільних процедур створювала корупційні ризики. Це стримувало розробку нових родовищ та не дозволяло динамічно нарощувати видобуток газу, створювало бар'єри для інвесторів і суттєво обмежувало їхнє коло.

Закон вирішив ці проблеми - він усуває зайві погодження та спрощує низку процедур.

Коментарі експертів

“Основними плюсом закону є те, що він скорочує дозвільні процедури для введення родовища у промислову розробку із орієнтовно 3.5 року до 2 років, переважно скорочуються застарілі норми та ті, які дублюються. Закон також врегульовує деякі складні ситуації у питанні землевідведення для нафтогазової галузі.

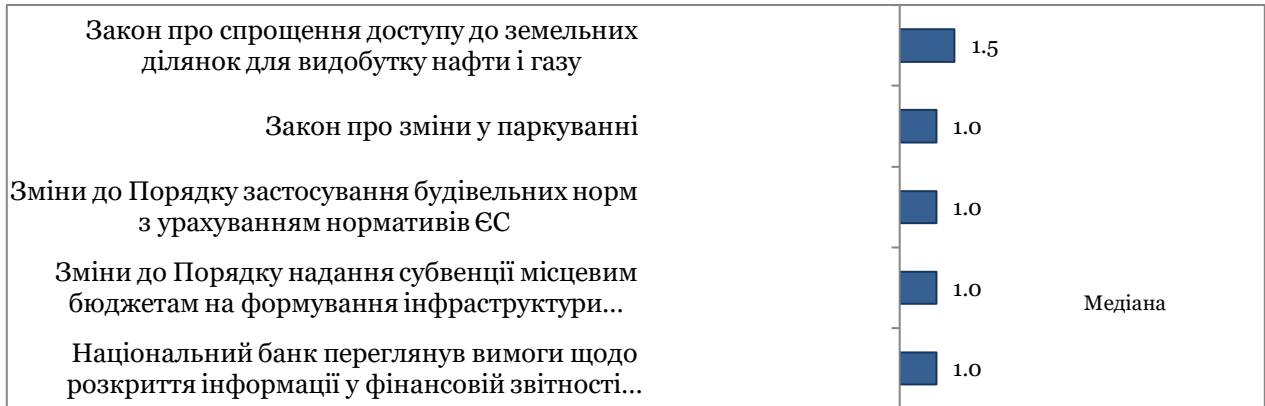
Після проведення розвідки на с/г землях, для проведення промислової розробки потрібно змінити цільове призначення таких земель. Водночас, існує мораторій на зміну цільового призначення с/г земель, тому фактично не можна було вводити родовище у промислову розробку. Тепер закон дозволяє до зміни цільового призначення земельної ділянки проводити промислову розробку на підставі договору на проведення розвідувальних робіт. Він розширює види земельних сервітутів та чітко вказує, що договори сервітуту можуть укладатись під об'єкти нафтогазовидобування.

Закон також скасовує спеціальний дозвіл на зняття поверхневого шару ґрунту, який дублював погодження проекту землевідведення Держгеокадастром. Він ліквідує ЦКР [ред. Центральна комісія з питань розробки газових, газоконденсатних, нафтових родовищ] та вводить декларативний принцип погодження проектів розробки родовищ. Також, він створює передумови для ліквідації монополії ДКЗ [ред. Державна комісія по запасах корисних копалин] в частині оцінки запасів. Закон чітко визначає, що продовження дії спеціальних дозволів, їх переоформлення та внесення змін до них, зокрема при збільшенні запасів є безкоштовним. Скасовується обов'язок погодження у ДСГ [ред. Державна служба геології та надр] реалізації геологічної інформації, створеної надрокористувачем. Встановлюється добровільна (замість обов'язкової) державна реєстрація та облік робіт і досліджень, пов'язаних з геологічним вивченням. Зупинення дії спецдозволу відбувається виключно за результатами заходів, проведених геоконтролем.”

Кушіль Володимир, Укргазвидобування

“Закон дозволить принаймні удвічі скоротити процес отримання дозвільних документів для початку робіт на нафтогазових ділянках. Таким чином, надрокористувачі зможуть швидше починати розвідку і видобуток нафти і газу. Загалом, питання дерегуляції видобувної галузі є важливою складовою нарощування видобутку газу, а отже досягнення енергетичної незалежності”

Графік 3. Події, що визначали значення індексу, оцінка події є сумою її оцінок за напрямками, тому вона може перевищувати +5, або бути меншою за -5

Коментар реформатора

“Світ переживає останні десятиліття використання нафтогазових ресурсів як основних первинних енергоносіїв. Тому всі країни намагаються спростити доступ до своїх нафтогазоносних надр, щоб отримати максимальний прибуток у цей період. Україна ж, маючи непогані запаси нафти і газу, ніяк не може кардинально наростити їхній видобуток, імпортуючи значні обсяги цих ресурсів, погіршуючи собі платіжний баланс на мільярди доларів, недоотримуючи величезні суми від експлуатації надр, які за порівняно короткий історичний час будуть нікому не цікаві.

Мотивація спростити доступ до запасів нафти і газу досить зрозуміла. Суть же самих змін, якщо коротко, полягає у спрощенні оформлення користування земельними ділянками при розробці нафтогазоносних надр, дебіюрократизації певних процедур щодо старту дослідно-промислової та промислової розробки надр, оптимізації процесу переоформлення спеціальних дозволів.

Як ми розуміємо, такі кардинальні заходи Парламенту доводиться вживати не від хорошого життя - адже якби прагматичним стратегічним підходом керувалися чиновники, в тому числі чиновники Держгеонадр, видобуток зростав би навіть при раніше чинній нормативній базі. Однак корупційні гальма на всіх етапах роботи галузі - починаючи від практично повної відсутності аукціонів на користування надрами і закінчуючи неможливістю роками оформити земельні ділянки під об'єктами видобування - зумовлюють необхідність хірургічного впливу з боку Верховної Ради.

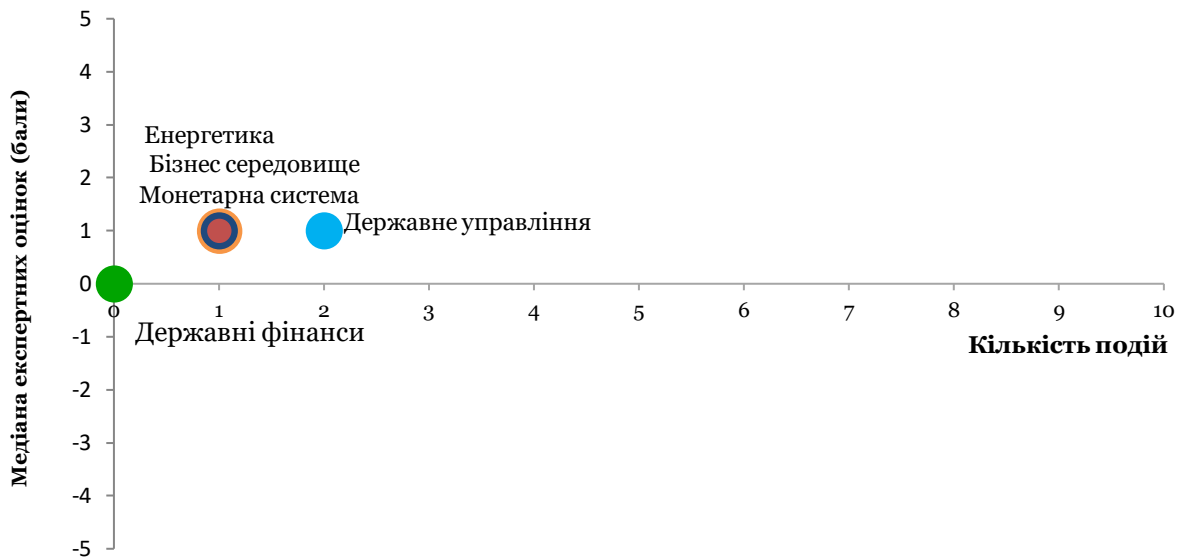
Чи все ідеально в новому Законі? Дуже хочеться думати, що він матиме виключно позитивний вплив, хоча особисто мене трохи бентежить норма про відсутність необхідності "доплачувати" за внесення змін до спецдозволу у разі збільшення запасів. Як би це не стало джерелом зловживань.

Чого я очікую від Закону? Перш за все швидкого зростання інвестицій в галузь і, як наслідок, росту видобутку нафти і газу в Україні. Сподіваюсь, за кілька років завдяки ухваленій нами

дерегуляції ми припинимо імпортувати газ, завдяки чому можна буде розраховувати на його подешевшання всередині країни принаймні на розмір плати за транспорт з європейських хабів. Розраховую також на активізацію нафтопереробної галузі внаслідок значного збільшення видобутку нафти. Думаю, що в цілому мова може йти про створення кількох тисяч робочих місць у видобуванні та переробці, а також десятки мільярдів надходжень до бюджетів усіх рівнів від податків і ренти.”

Вікторія Войцицька, Народний Депутат України

Графік 4. Значення окремих компонентів Індексу та кількість подій

Таблиця 1. Оцінки всіх подій та прогресу реформ за напрямками

Державне управління	+1.0
Закон про зміни у паркуванні	+1.0
Зміни до Порядку надання субвенції місцевим бюджетам на формування інфраструктури об'єднаних територіальних громад	+1.0
Державні фінанси	0.0
Монетарна система	+1.0
Національний банк переглянув вимоги щодо розкриття інформації у фінансовій звітності банків у зв'язку із запровадженням міжнародних стандартів	+1.0
Бізнес середовище	+1.0
Зміни до Порядку застосування будівельних норм з урахуванням нормативів ЄС	+1.0
Енергетика	+1.0
Закон про спрощення доступу до земельних ділянок для видобутку нафти і газу	+1.5

(Див. графіки та таблиці на сайті http://imorevox.in.ua/?page_id=577, http://imorevox.in.ua/list_rounds.php)

Довідкова інформація: Індекс Моніторингу Реформ (ІМоРе) VoxUkraine призначений надавати комплексну оцінку зусиллям влади України зі впровадження економічних реформ. Індекс базується на експертних оцінках змін у регуляторному середовищі за п'ятьма напрямками:

1. Державне управління
2. Державні фінанси
3. Монетарна система
4. Бізнес середовище
5. Енергетика

Детальніше про Індекс та методологію розрахунку можна дізнатись на сайті imorevox.org.
VoxUkraine - це ініціатива, створена групою міжнародних та вітчизняних економістів, присвячена реформам та економічному розвитку України. Цілями VoxUkraine є поширення науково обґрунтованого аналізу та коментарів щодо економічних та суспільно-політичних подій в Україні, підвищення рівня дискусії та формулювання системного підходу до реформ, а також інтеграція України в світову мережу економістів та діячів, відповідальних за економічну політику.